

забезпечують взаємодоповнюючу регуляцію вільнорадикального окиснення, спрямовану до стабілізації мембранних структур клітини. Досліджені види рослин здатні протидіяти стресу шляхом активації ферментів антиоксидантного захисту, зокрема СОД, що призводить до інтенсифікації кисневої фази дихання та підвищенням концентрації білку за дії несприятливих температур, і, як наслідок, підвищення обводненості протоплазми і зниження зневоднення клітин, що є проявом фізіологічних процесів адаптації.

Таким чином, штернбергія пізньоцвіта, півники сибірські, ясенець білий, та асфоделіна жовта відзначалися високим рівнем активності СОД порівняно з іншими видами. У цих рослин спостерігалась пряма залежність між вмістом малонового діальдегіду і активністю СОД, що свідчить про нормальну реакцію рослин на стрес і здатність йому протидіяти.

Література

1. Бессонова В.П. Практикум з фізіології рослин / Бессонова В.П. — Дніпропетровськ: РВВ ДДАУ, 2006. — 316 с.
2. Заїко Г.А. Фізіологічні особливості стійкості злакових трав в умовах міського середовища /Г.А. Заїко, Ю.В. Лихолат, Г.С. Россихіна // Питання Степового лісознавства та лісової рекультивациі земель. — 2010. — Вип. 39. — С. 129–135.
3. Косаковская И.В. Стрессовые белки растений. — Киев. — 2008. — 198 с.

СОРТОВИВЧЕННЯ ТА БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СМОРОДИНИ

Іщенко В.І., Голомб О.В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Смородина — гордість українських селекціонерів. У країнах ЄС вирощування смородини поставлено «на потік», збір врожаю механізовано, сам врожай йде в переробку. Смак і величина ягід садової культури європейцям не настільки важлива. У нас же, в Україні, ягода збирається вручну і завдання селекціонерів виглядає інакше. У СНД урожай смородини йде і на соки, напої, варення, і на заморозку, і на вживання солодких ягід у свіжому вигляді. Широко відомі сорти «Ювілейна Копаня», «Черешнева» київського інституту садівництва. Навіть перші «проби пера» українських селекціонерів — «Санюта», «Чорнобильська», смородина «Сюїта київська» варті уваги. Користуються популярністю у садівників сорту «Велика Литвинової», «Вологда», «Вірність» («Билинна»), виведені селекціонером Литвиновою з Всеросійського інституту садівництва. Відомі сорти Мліївського інституту (Україна, Черкаси), «Краса Львова» Львівської дослідної станції, багато інших.

Смородина «Бірюлевська». Сорт утворює середньорозкидний кущ. Здеревілі галузки куща покриваються світло-коричневою тонкою корою. Молоді ж пагони цього сорту смородини мають середню товщину і покриті слабо-забарвленою корою. Цей сорт смородини має листя салатного кольору, які влітку стають шкірястими. Кисті мають по 9 квіток, довжина кисті до 4 см. Кожна кисть несе по 6-7 ягід. Плоди смородини «Бірюлевського» сорту досягають вагою до 1,1 гр. Сорт має високу самоплідність і високостійкий до почкового кліща, антракнозу, але схильний до борошнистої роси.

Смородина «Білоруська солодка». Сорт дозріває в середині липня. Кущі округлі, високі — до 1,2 м, у діаметрі кущ досягає 1,25 м. Кущ несе на собі безліч великих жовто-зеленого кольору листків. Плодові кисті великі, до 7 см в довжину. Вага ягід сягає 1 г. Смородина «Білоруська солодка» вигідно відрізняється дуже високим вмістом вітаміну С. Смородина також дуже самоплідна, ККД зав'язування ягід становить 71,7%. Отже, врожайність сорту на надзвичайно високому рівні. Також ця селекція є стійкою до морозів і грибко-

вих уражень.

Смородина «Зелена серпанок». Високоврожайна селекція. Середньорослий малорозкидний кущ смородини несе на собі великі шкірясті листя світло-зеленого кольору. За своїми характеристиками схожий з сортом «Чорний перли». Плоди середньої маси і розміру досягають у вазі до 2,5 гр. Смородина «Зелена серпанок» високостійка до грибкових захворювань. Термін дозрівання «Зеленої димки»: друга декада липня.

Смородина «Чорна перлина». Сорт утворює середньорослий розкидистий кущ. Плодові кисті середньої довжини досягають максимального розміру в 7 см. Ягоди смородини цієї селекції однакової крупності, округлі, насичено-чорного кольору, з тьмяним блиском і насичений ароматом. Ці якості надають плодам надзвичайно високий ступінь товарності. Ягоди відмінно зберігаються, транспортуються і заморожуються за рахунок сухого відриву від кисті. Смородина «Чорна перлина» відрізняється високою морозостійкістю, опірністю до хвороб і шкідників.

Смородина «Минай Шмирьов». Смородина цього сорту має невисоку, рясно вкриті листям кущі. Листя середнього розміру. Характерною рисою сорту є розгорнута перпендикулярно до пагонів листової пластини. Кисті смородини середні, утворюють по 8-12 квіток. Середні розміром ягоди дозрівають в середині липня. Смак плодів смородини не відрізняється яскраво вираженим ароматом і насолодою. Смородина «Минай Шмирьов» високостійкий до борошнистої роси та антракнозу.

Смородина «Спадкоємиця». Дуже ранній сорт. Був виведений російськими селекціонерами. Смородина дозріває до кінця червня. Кущі не сильно розлогі, рясно вкриті зморшкуватими плоскими листочками. Кисть довга, несе на собі до 15 великих квіток. Плоди смородини великі, вагою досягають 6 г. Ягоди ароматні, чорні, з характерним для смородини кислувато-солодким смаком. Смородина «Спадкоємиця» користується високою популярністю серед садівників за великі плоди, самоплідністю і високоврожайністю.

Наведені приклади сортів смородини ті, які користуються найбільшою вживаністю. На сьогоднішній день їх існує велика кількість, а селекціонери і далі працюють над виведенням нових високоврожайних сортів.

Література

1. Осипова З.Ф., Хакулова Г.Г., Шапенкова Л.А. Сорты плодовых и ягодных культур, рекомендуемые для переработки на различные виды консервов//Селекция и сорторазвидение садовых культур. — Орел: ВНИИСПК, 1995. — с. 274-281.
2. Макаркина М.А. Биохимическая оценка сортов и гибридов красной смородины в связи с их использованием в селекции и производстве: автореф. дисс. канд. с.-х. наук. — Брянск, 2000. — 22 с.
3. Помология. Том IV. Смородина. Крыжовник/ Под ред. Е.Н. Седова. — Орел: ВНИИСПК, 2009. — 468 с.
4. Универсальная энциклопедия лекарственных растений / сост. И.Н. Путырский, В. Н. Прохоров. — М.: Махаон, 2000. — С. 256-257.

ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ ЦУКРОВОЇ

Іщенко В.І., Лепеха Т.О.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Цукрова кукурудза — цінна овочева культура. У їжу використовується зерно в молочній стиглості у свіжому, замороженому, консервованому та сушеному вигляді. З кукурудзи готують більше 150 страв. Консерви роблять із цілих і дроблених зерен, а також у суміші з іншими овочами.